

پرهام پور رمضان

دانشجوی دکتری علوم سیاسی دانشگاه تهران

همکار در مرکز مطالعات آمریکا

بررسی اثرات بحران تایوان بر اقتصاد داخلی آمریکا

چکیده:

و منافع با اتکا بر نظریه واقع‌گرایی، اثرات آن بر اقتصاد داخلی ایالات متحده، مورد کنکاش قرار گیرد. در نهایت، بر اساس استنتاج یافته‌ها، چنین نتیجه‌گیری شده که این بحران در ابعاد مختلف، تبعاتی بر منافع و امنیت اقتصادی ایالات متحده را دارا بوده است.

فروپاشی شوروی، اتفاق مهم و بسیار تأثیرگذار از منظر شدت نوع قدرت و نقطه تأثیرگذاری آن بود که با پایان یافتن جنگ سرد و فروپاشی شوروی، عصر نوینی در علم روابط بین‌الملل در تبیین بیشتر مباحث نظری و آکادمیک، شکل گرفت که امروزه از آن، تحت عنوان جهانی شدن یاد می‌کنند؛ مهم‌ترین ویژگی این عصر، تکرر یافتن قدرت میان ملت‌ها و دولت‌ها است. شاید امروزه با بیانی راسخ، بتوان مطرح کرد که اگر جهانی شدن به‌عنوان یک تغییر پارادایم قدرت رخ نمی‌داد، شاید امروزه نمی‌شد از قدرت‌های نوینی همچون چین، روسیه یا حتی کشورهای عضو بریکس یاد کرد. در ابتدای این یادداشت، باید تحلیلی درباره نوع رویکرد و نگاه

باز خیزی بحران چین و تایوان، دارای ابعاد گسترده و پیچیده در راستای نظم نوین بین‌المللی است که نکته حائز اهمیت در این ماجرا، هم‌زمانی این بحران با دیگر بحران جهانی یعنی اوکراین و روسیه است. از طرفی، ابعاد این هم‌زمانی و همچنین، باز یگر مشترک در هر دو بحران یعنی ایالات متحده آمریکا، تحلیل‌های متفاوتی را پیرامون آینده نظم نوین بین‌المللی، ایجاد نموده است. حال، با توجه به موارد مذکور با این پرسش اصلی مواجه هستیم که بحران تایوان، حاوی چه آثار و پیامدهایی بر اقتصاد داخلی ایالات متحده آمریکا است؟ این یادداشت از منظر هدف شناختی، کاربردی است و از روش تحقیق کیفی، با رویکرد توصیفی-تحلیلی و با استفاده از ابزار کتابخانه، اینترنت، مقالات و بهره بردن از تحلیل محتوا، برای آشکار کردن اثرات رفتارها و مواضع بازیگران اصلی فضای این بحران، به خصوص ایالات متحده، استفاده شده و تلاش شده است تا با مطالعه این رفتارها، مواضع

چین به تایوان داشت. چینی‌ها از یک نگاه یا استراتژی به نام دفاع از سواحل نزدیک استفاده می‌کنند. در راستای تبیین این نگاه، باید این نکته را بیان کرد که این انگاره، بر تنگه‌ها و معابر دریایی مبتنی است که از جهت امنیتی و اقتصادی، از اهمیت بالایی برخوردارند و از تنگه‌های استفاده شده در این استراتژی، می‌توان به بوهان، تایوان و کونگ زهو اشاره کرد.

در دهه‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۶۰، ترس کشور چین از هجوم تایوان بود و چین، آن روز که به تجهیزات امروزی دسترسی نداشت، توان انهدام زیرساخت‌های تایوان را نیز نداشت. در اوایل دهه ۷۰ میلادی، وضعیت کشور چین به دلیل خرید زیردریایی‌ها، موشک‌ها و سلاح‌های سبک و سنگین از کشور شوروی، تغییرات عمده‌ای کرد و توانست برای همسایگان خود، به بازیگری بپردازد، اما در اواخر دهه ۷۰ میلادی به دلیل قطع همکاری‌های این دو کشور، مائو رهبر ایدئولوژی محور کشور چین، نکته‌ای را تحت عنوان «ما زیردریایی‌ها خود را می‌سازیم،

حتی اگر ده هزار سال طول بکشد»، بیان کرد و همین امر، سبب شد تا رویکرد فضای روابط بین‌الملل به این کشور، حاوی فرصت و تهدید شود که البته فرصت این مسئله، در آن بود که کشور چین، به یک خودکفایی مؤثر و راهبردی در آینده خود در آن زمان می‌رسید، اما تهدید این مسئله در این نکته ظریف نهفته بود که چین، به یک عمق استراتژیک فکر می‌کند که در آن زمان، در سیاست‌گذاری‌های دفاعی امری نهفته بود.

نکته حائز اهمیت در مانیفست اندیشه‌ای، این است که در سال ۱۹۷۹، دنگ شیائوپینگ معمار چین نوین در یک نشست حزبی شرکت کرد و استراتژی جدیدی با نام «دفاع فعال از دریا‌های نزدیک» عنوان نمود. این استراتژی، تفاوت عمده‌ای با استراتژی قبلی یعنی دفاع در سواحل نزدیک داشت و آن‌هم در امر مهمی به نام وسعت منطقه، تحت پوشش بود. البته در اذهان کارگزاران سیاسی چین، فقط مسئله تقویت و استراتژی‌های جدید نظامی برای این کشور مطرح نبود، بلکه آن‌ها به دنبال

هدف و شاید اهداف پنهانی همچون بازگشت تایوان به سرزمین اصلی، احیای قلمرو دریایی از دست رفته و اعاده حاکمیت بر قلمرو دریایی مورد اختلاف و در نهایت، حفظ منابع مهم و استراتژیک دریایی بودند؛ اما بحران میان چین و تایوان، فضای رقابت میان دو قدرت جدید و قدیم بوده و به این معنا است که آمریکا به عنوان یک قدرت قدیم با رویکرد یک جانبه و چین و یک قدرت جدید با رویکرد چندجانبه، به بازیگری می‌پردازند و این نکته، بسیار مهم و حائز اهمیت است که باز خیزی این رخداد با بحران اوکراین و روسیه - که آن‌هم بی‌شباهت به این امر نیست - هم‌زمان شده است. آمریکای کنونی، نزدیک به دو دهه است که روندی مبتنی بر افول هژمونی را تجربه می‌کند و این امر، سبب می‌شود که بازیگری‌های مداخله آمیز خود را در جای جای جهان گسترش دهد.

آمریکایی‌ها در دو دهه اخیر، به دلیل درگیر شدن در زمین‌های بازی متفاوت، نتوانسته‌اند به یک شیوه گفتمان و حکمرانی

برخوردار بوده و این اهمیت، از چنان جایگاهی برخوردار است که با تولید ناخالص ملی از منظر ارزش برابری می‌کند. اگر سطح تنش میان چین و تایوان، فزاینده شود و آمریکا به‌عنوان یک بازیگر، حضور پررنگ و نظامی به سود تایوان داشته باشد، می‌توان متصور بود که سناریوی افول ایالات متحده با سرعت بیشتری انجام خواهد شد.

در این منطقه، پایین بیاید و در این صورت، آمایش صنعتی ایالات متحده از منظر اقتصادی، دچار صدمات فراوانی می‌شود. ۲- یک جمله معروف وجود دارد که بیانگر این است، جنگ‌ها محصول کارخانه‌های سلاح سازی‌اند و از این مسئله، می‌توان این‌گونه برداشت کرد که شاید ایالات متحده با دادن سلاح به تایوانی‌ها، ارزش افزوده را بر مبنای اقتصاد دفاع در داخل جامعه خود تزریق می‌کند اما این نکته، یک روی دیگر نیز دارد و آن، این است که سطح تنش در منطقه را بالا می‌برد و هرگونه بالا رفتن این مهم، سبب می‌شود تا هزینه‌های اقتصادی بیشتری بر ملت ایالات متحده تحمیل شود.

نتیجه‌گیری:

در ادبیات نوین بین‌الملل، امنیت اقتصادی مقوله بسیار مهم و تأثیرگذاری است و این امر، سبب می‌شود تا کشورها به قدرت فزاینده یا کاهنده دست یابند. اکنون که در عصر چندجانبه‌گرایی قرار داریم، شاخص امنیت اقتصادی در یک کشور، از اهمیت بالایی

منسجم در سراسر دنیا، دست یابند که این پدیده در کنار عدم شناخت از مناطق حساس و راهبردی همچون غرب آسیا و اخیراً گل این قاره، سبب شده تا دست به حرکات مداخله‌جویانه فراوانی بزنند که دخالت در بحران چین و تایوان نیز یکی از این حرکات است. این بحران، می‌تواند تأثیرات شگرفی بر اقتصاد، دیپلماسی اقتصادی و امنیت اقتصادی این کشور بگذارد که در ادامه، به آن‌ها خواهیم پرداخت:

۱- تایوان، شرکای اقتصادی همچون ژاپن، کره جنوبی و ایالات متحده دارد و به این دلیل که قطعات حساس الکترونیکی از جمله تراشه‌های پردازنده را تولید می‌کند و در بازار نیمه‌هادی‌ها نیز نقش دارد، نقش پررنگ و تأثیرگذاری را در اقتصاد ایالات متحده آمریکا بازی می‌کند. حال، اگر آمریکا برای مقابله با چین، منطقه تایوان را به‌عنوان یک زمین بازی جدید انتخاب کند، شاهد آن خواهیم بود که تایوان نیز به سمت محاصره از سوی چین، خواهد رفت و همین امر، سبب می‌شود تا قدرت تولید